

תני – יש לשנות במשנה, 'עד שלא נראית לעריפה'. דהיינו, שנמצא
הרוצח קודם שהוכנה לעריפה על ידי הורדתה לנחל, אבל אם כבר
הורדה אל הנחל נאסרה בהנאה ובוזה לא אמרה המשנה שתצא
ותרעה בעדר, ואין הוכחה ממשנתנו לדברי רבא.
מקשה רבא על דחיה זה: אימא סיפא – אמור ובאר את הסיפא,
משנעריפה תקבר במקומה, ומשמע שאם עדיין לא נערפה תצא
ותרעה בעדר, אף שכבר ירדה אל הנחל, ומוכח שאינה נאסרת
מחיים. מתרצת הגמרא: אף בסיפא במקום 'משנעריפה' תני – יש
לשנות במשנה, 'משנראית לעריפה'. דהיינו שאם כבר ירדה העגלה
לנחל תקבר במקומה.
מקשה רבא: אם בן, אימא סיפא – אמור ובאר את המשך הסיפא
של המשנה, שמסבירה שהעגלה נקברת במקומה משום שעל הפסק
באה מתחלה, ביפרה ספיקה והלכה לה. כלומר, עשתה את מה
שהיה עליה לעשות, שכיפרה את הספק, ולכן אף שעכשיו התברר
מי הוא הרוצח, מכל מקום אסורה כיון שנעריפה כדן. ואי מחיים –
אם מדובר בסיפא מחיים, ונאסרת מפני שירדה לנחל, כיצד אומרת
המשנה שכיפרה ספיקה, והרי עדיין לא ביפרה ספיקתה, כיון
שכפרתה תלויה בעריפתה בפועל.
מסיקה הגמרא: תנאי היא – מחלוקת תנאים היא, שהתנא של
משנתנו אכן סובר שעגלה ערופה נאסרת משעת עריפתה, אך
מצאנו ברייתא אחרת הסותרת שנאסרת בהנאה מחיים, דתניא
בברייתא, נאמר מכשיר ומכפר בפנים – בתוך העזרה נעשים
קרבנות שבאים להכשיר אדם לדינים מסוימים וכן נעשים שם
קרבנות שבאים לכפר, ונאמר מכשיר ומכפר בחוץ – וכן נעשים
מחוץ לעזרה קרבנות שבאים להכשיר אדם לדינים מסוימים וכן
קרבנות שבאים לכפר, ויש לתלמוד דינים זה מזה, מה מכשיר ומכפר
האמור בפנים, עשה בו מכשיר כמכפר, שזהו נאסרים בהנאה
מחיים משעת הקדשן, אף מכשיר [ומכפר] האמור בחוץ, עשה
מכשיר כמכפר, לענין שנאסר המכשיר, דהיינו ציפורי מצורע,
מחיים, כמו שנאסרים שעיר המשתלח ועגלה ערופה מחיים. הרי,
שלפי תנא זה אכן נאסרת עגלה ערופה מחיים, וכתנא זה סובר רב
המנונא.

משנה

המשנה מבארת על מה ומתי מובא אשם תלוי. רבי אליעזר אומר,
מתנדב אדם – יכול אדם להביא בנדבה אשם תלוי, ככל זים וככל
עט שירצה, אף אם אין לו ספק שמא חטא. ואשם זה כיון שהוא בא
בנדבה, הוא היה נקרא אשם חסידים. אמרו עליו על פבא בן
בוטא, שהיה מתנדב אשם תלוי ככל זים מימות השנה, לפי שסבר
כרבי אליעזר, שאשם תלוי בא בנדבה גם בלא ספק חטא, חוץ מאחר
יום בפיורים יום אחד. אמר בבא בן בוטא המעון היה – לשון
שבועה, אילו היו מניחין לי החכמים, הייתי מביא אשם תלוי אף
אחר יום הכיפורים, אלא שאומרים לי, המתין מלהביא אשם זה עד
שתבנים [לבית] הספק – עד שתבוא זמן שיוכל להיות בו ספק של
חטא. ססברו שיוכל להביא אשם תלוי רק כשיש לו חשש של חטא,
אבל אינו יכול להביא בנדבה, ולכן לאחר יום הכיפורים, כיון שכיפר
יום הכיפורים, אין לו לחוש שמא חטא, שיוכל להביא אשם. והכמים
אומרים אין אדם מביא אשם תלוי אלא על ספק חטא שדונו –
שהעובר עליו במזיד, חייב פרת, ושננתו – והעובר עליו בשגגה, חייב
הפאת.
המשנה מבארת את דינו של המחויב בקרבן, ועבר עליו יום
הכיפורים: תייבי הפאות וחיבי אשמות ודאין – החייבים להביא
אשם על חטא ודאי, אף שעבר עליהן יום הכיפורים, עדיין הם
תייבין להביא את קרבנותיהם לאחר יום הכיפורים, ולא נתכפר
להם חטאם ביום הכיפורים. ואילו תייבי אשמות תלויות, אם עבר יום
הכיפורים לאחר שהתחייבו בהם, פמורין מלהביא את קרבנותיהם,
כיון שיום הכיפורים מכפר כמו הבאת הקרבן. וכן מי שקרא כדן ספק
עבירה שיש בה כרת ביום הכיפורים עצמו, אפילו עם – סמוך

משיבה הגמרא: אמר רבי ינאי, גבול שמעתי בה – שמעתי מרבתי
את הזמן בו היא נאסרת, ושכחתי מזה שמעתי, ונכבין חברי
למימר – וסבורים תלמידי הישיבה לומר מדעתם, שירידתה על ידי
זקני העיר לנחל איתן להיערף שם אוסרתה בהנאה.
הגמרא מביאה מזהבן למד רב המנונא את זמן האיסור של העגלה
הערופה: אמר רב המנונא, מנא אמינא לה – מהיכן למדתי
שהעגלה נאסרת מחיים. דתנן – ששינו במשנה (חולין פא) לגבי איסור
'אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד' (ויקרא כב כח), השוחט פרת
הפאת – פרה אדומה, כאשר כבר נשחטה אימה באתו יום, וכן אם
שחט שור הנסקל – שנגמר דינו להיסקל, באתו יום בו נשחטה אמו
או ולדה, וכן אם שחט עגלה ערופה ביום בו נשחטה אימה. רבי
שמעון פוטר את השוחט ממלקות, והכמים מחייבין. מבאר רב
המנונא: בשלמא לדידי דאמינא מחיים – מובן הדבר לפי שיטתי
שאמרתו שמחיים נאסרת העגלה, דבהא פליגי רבי שמעון ורבנן,
דרבי שמעון כבר שחיטה שאינה ראויה – שאינה מועילה להתיר
את הבשר באכילה, לא שמה שחיטה – אינה נחשבת שחיטה לענין
איסור 'אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד', וכיון שבהמות אלו
אסורות באכילה פוטר רבי שמעון ממלקות, ורבנן אמרי, שחיטה
שאינה ראויה שמה שחיטה, ולכן מחייבים מלקות. אלא אי אמרת
– אבל אם תאמר שרק לאחר עריפה נאסרת העגלה, לא מובן אמאי
פטר רבי שמעון ממלקות, והלא שחיטה ראויה היא, שהרי לא
נעריפה העגלה אלא נשחטה, ומאחר שעדיין לא נאסרה בהנאה,
בשרה הותר באכילה על ידי השחיטה, ועבר השוחט על איסור אותו
ואת בנו.

ממשיך רב המנונא ואומר: וכן תימא – ואם תרצה לומר שסבר רבי
שמעון עגלה בשחיטה בשרה, כלומר שאם שחטו את העגלה
במקום לערוף אותה, יצאו ידי חובת עגלה ערופה, ולפי זה יהיה
אפשר לומר, שאף שמחיים אינה נאסרת בהנאה עד שתיערף, מכל
מקום השחיטה אף היא כעריפה, ומיד כאשר נשחטת נאסרת בהנאה,
ושחיטה שאינה ראויה היא, ולכן פטור על כך ממלקות. יקשה על
כך, והתנן – והלא שינו במשנה (חולין כג), שהאופן הקבוע
האדומה לקיום מצוותה, פסול בעגלה ערופה לקיום מצוותה,
והאופן הפסול בפרה, בשר בעגלה ערופה, ומבארת הברייתא שם
את כוונת המשנה: שפרה בשחיטה בשרה, ובעריפה פסולה, ועגלה
ערופה בעריפה בשרה ובשחיטה פסולה. אם כן לא יתכן לומר
שסבר רבי שמעון ששחיטת העגלה מועילה כעריפתה.
אומרת הגמרא: אשתתיק – שתק רבא ולא ענה לטענתו של רב
המנונא. אבל לבתר דנפק – לאחר שיצא רב המנונא מבית המדרש,
אמר רבא, מאי מעמא לא אמינא ליה – הטעם שלא ענית לו, הוא
משום שאני סובר דרבי שמעון חלק על המשנה בחולין (כג) וסבר
שעגלה בשחיטה בשרה, ולכן אף אם נאמר שנאסרת בהנאה רק
אחרי עריפתה, עצם השחיטה אוסרתה בהנאה, ומובן מדוע רבי
שמעון סבר שהיא שחיטה שאינה ראויה ופטר ממלקות.
אומרת הגמרא: ורב המנונא אמר לך – רב המנונא ידחה אפשרות
זו, דלא נשתמיט תנא דנשמעינן עגלה בשחיטה בשרה דתימא רבי
שמעון היא. כלומר, כיון שלא מצינו תנא שסבר ששחיטת העגלה
נחשבת כעריפתה, מסתבר שגם רבי שמעון אינו סובר כך, וממילא
לא שייך לבאר באופן זה את דבריו, אלא צריך לומר שסובר
שנאסרת מחיים, כמבואר לעיל.
הגמרא מביאה מזהבן למד רבא את זמן האיסור של העגלה הערופה:
אמר רבא מנא אמינא לה – מנין למדתי שהעגלה נאסרת רק משעת
עריפתה, מדתנן – ממזה ששינו במשנתנו, עגלה ערופה אינה בן –
אינה כאשר תלוי שנחלקו בו רבנן, אלא לפי כולם אם עד שלא
נעריפה נמצא הרוצח, תצא ותרעה בעדר. ואי אמרת מחיים – ואם
תאמר שעגלה ערופה נאסרת בהנאה מחיים, אמאי [מדוע] תצא
ותרעה בעדר, הא איתסרא לה מחיים – הרי כבר נאסרה בהנאה
משעת ירדתה לנחל.

דוחה הגמרא: רב המנונא יענה על כך, שבמקום 'עד שלא נעריפה'

כריתות דף כה עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שישי) קמט

59 את קרבנם לאחר יום הכיפורים. ואילו תיביי אשמות תלוין שעבר
 60 עליהם יום הכיפורים, פטורין.
 61 שנינו במשנה: תיביי תפאות ואשמות ודאין בו.
 62 מבררת הגמרא את המקור לדין זה: קתני במשנתנו, תיביי תפאות
 63 ואשמות ודאין שעבר עליהן יום הכיפורים, תיביי להביא את
 64 קרבנם לאחר יום הכיפורים, ולא נתכפר להם חטאים ביום הכיפורים,
 65 אך תיביי אשמות תלוין שעבר עליהם יום הכיפורים, פטורין, כיון
 66 שיום הכיפורים פוטר אותם מקרבן. שואלת הגמרא: מנהגי מילי –
 67 מדיכן למדנו דברים אלו, שחיביי אשמות ודאים אינם נפטרים
 68 מחיובם ביום הכיפורים.
 69 משיבה הגמרא: כי אהא – כשבא רב דימי מארץ ישראל לבבל
 70 אמר, רבי אמי אמר בשם רבי הנינא, דבר זה נלמד מכך דאמר קרא
 71 לגבי עבודת כהן גדול ביום הכיפורים בשעיר הנעשה בפנים (ויקרא טו
 72 ו'כפף על הקודש מטומאת בני ישראל ומפשעיהם לכל
 73 תפאתם, ששעיר זה מכפר על הנכנסים למקדש בטומאה (שביעות ז',
 74 ומפשעיהם' היינו על הנכנסים במזיד, ו'לכל חטאתם' היינו על
 75 הנכנסים בשוגג. וממה שנאמרו יחד המזיד והשוגג יש ללמוד
 76 ש'תפאים' דומיא ד'פשעים' – שהשוגג המתכפר היינו בדומה
 77 למזיד, מה 'פשעים' דלאו בני קרבן – כמו שהכפרה על המזיד היא
 78 בדבר שאינו חייב עליו קרבן, שהרי אין מביאים קרבן על המזיד, אף
 79 ב'תפאים' יש לומר כן, שרק על עבירות דלאו בני קרבן השעיר
 80 מכפר, וכגון על אכילת נבילה, שאין זה אלא איסור לאו ואין בו
 81 קרבן, אכל על תפאים שהם בני קרבן, לא מכפר, ולכן אמרה
 82 המשנה שחיביי תפאות ואשמות ודאים אין יום הכיפורים מכפר
 83 עליהם.
 84 תמחה הגמרא: אמר ליה אביי לרב דימי, והא כי בתיב תדין קרא
 85 – והרי מה שנאמר פסוק זה, שממנו למדת 'חטאים דומיא דפשעים',
 86 כהואות הדם של שעיר הנעשה בפנים הוא דבתיב, ששעיר זה בא
 87 על טומאת מקדש וקדשיו, דלא מכפר על עבירות דמצוה ידועה –
 88 שאינו מכפר כלל כשנדע לו שחטא ונכנס בטומאה למקדש, אלא
 89 רק אם עדיין לא נדע לו שחטא, ויתכן שדווקא בו, כיון שכפרתו
 90 מועטת, נאמר שאינו מכפר באופן שיש חיוב קרבן, אכל שעיר
 91 המשתלח לעזאזל, דמכפר אף על עבירות דמצוה ידועה – על
 92 עבירות שנודע לו שחטא, וכפרתו מרובה, אימא קד – יש לי לומר
 93 לך שאפילו על תפאים דבני קרבן ניהו – שחיביים עליהם קרבן,
 94 מכפר, ומנין למשנה שאינו מכפר על חטאות ואשמות ודאי.
 95 מחמת קושיותו מבאר אביי לימוד אחר: אלא אמר אביי, מהכא –
 96 מפסוק זה יש ללמוד שאין יום הכיפורים מכפר על חיביי חטאות
 97 ואשמות ודאין, שנאמר לגבי שעיר המשתלח (ויקרא טו כא) ו'התודה
 98 עליו [את] כל עונות בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל תפאתם',
 99 ו'תפאים' האמורים כאן הם רק דומיא ד'פשעים', מה פשעים דלאו
 100 בני קרבן, שהרי אין מביאים קרבן על המזיד, אף תפאים שנאמרו
 101 כאן, רק על עבירות דלאו בני קרבן השעיר ידועה, אכל על תפאים
 102 דבני קרבן ניהו, לא מכפר, ולכן אין יום הכיפורים פוטר מחטאות
 103 ואשמות. ומיעטיה קרא – ומיעט הפסוק את החטאים שחיביים
 104 עליהם קרבן בשעיר המשתלח, למימרא – להשמיענו, דעל תפאים
 105 דבני קרבן ניהו – שחיביים להביא עליהם קרבן, השעיר לא מכפר,
 106 אף שכפרתו מרובה.
 107 מקשה הגמרא: אמר ליה רב דימי לאביי, ממיא דהני פשעים לאו
 108 בני קרבן ניהו – מנין לנו שפשעים אלו שנאמרו בפסוק, הם פשעים
 109 שאין חיביים עליהם קרבן, שמכח זה אנו דורשים שאף החטאים' הם
 110 באופן שאין חיביים עליהם קרבן, דלמא הני דבני קרבן ניהו – שמה
 111 אלו פשעים שחיביים עליהם קרבן, כדתני במשנה לעיל (ט), שיש
 112 ארבעה שמביאין קרבן על הודו בשגגה. ונלמד מדפסוק שהוא
 113 מכפר אף על פשעים שחיביים עליהם קרבן, וכמו כן הוא מכפר על
 114 'חטאים' שחיביים עליהם קרבן, ומנין למשנתנו שאינו מכפר על
 115 חטאות ואשמות.
 116 קודם שתמשיך הגמרא לדין בקושיית רב דימי, מביאה הגמרא שיש

1 אשם תלוי בא על הנבילה – על ספק איסור של אכילת נבילה, ואף
 2 שאין נבילה עונש כרת, אלא רק איסור לאו.
 3 מקשה הגמרא: אמר ליה רבא לרבי חייה, והאנן תנן – והרי שנינו
 4 במשנה, והכמים אומרים, אינו מביא אשם תלוי אלא על ספק דבר
 5 שזונו מחייב כרת, ושנגתו מחייבת תפאות, ואילו באיסור נבילה אין
 6 כרת וחטאת, אלא איסור לאו. ואי נאמר שברייתא זו היא כרבי
 7 אליעזר של משנתנו, שאינו מצריך דבר שזונו כרת ושגגתו חטאת,
 8 הרי לדבריו בנדבה נמי אתי – אפשר להביא אשם תלוי גם בנדבה,
 9 אפילו אלא ספק איסור נבילה. ואם כן קשה, כדעת מי נשנתה
 10 הברייתא.
 11 מתרצת הגמרא: אמר ליה רבי חייה, מאי טעמא לא מתנית – מדוע
 12 לא למדת לפני רבה, שאילו היית לומד לפני רבה היית יודע לפרש
 13 ברייתא זו כמוני. וימנין פניאין תניתה קמי מר – פעמים רבות שניתי
 14 ברייתא זו לפני מר, ומנו – ומיהו מר/ זהו רבה, ואמר לי רבה, הא
 15 מני – ברייתא זו נשנתה בשיטת רבי אליעזר היא דאמרו לו' לבבא
 16 בן בוטא, דתנן במשנתנו שרצה בבא בן בוטא להקריב אשם תלוי אף
 17 למחרת יום הכיפורים, אלא שחכמים אומרים לו, המתן מלהביא
 18 אשם, עד שתבגס לבית הספק – לזמן שיש לך להסתפק בו בחטא,
 19 שסברו שאין אשם תלוי בא בנדבה, אבל אין צריך ספק איסור חמור
 20 שיש בו חיוב כרת, אלא אף על ספק איסור קל יכול להביא אשם
 21 תלוי. והם אלו ששנו ברייתא זו שעל איסור לאו כמו נבילה מביא
 22 אשם תלוי.
 23 רבא מבאר את טעמם של חכמים דאמרו לו' ושל חכמים: אמר רבא,
 24 מאי טעמא של חכמים דאמרו לו', הסוברים שאף שאין אשם תלוי
 25 בא בנדבה, מכל מקום יכול להביאו אף על חטא קל. כיון דאמר קרא
 26 בפרשת אשם תלוי (ויקרא ה ט) ואם נפש כי תחטא ועשתה אחת מקל
 27 מצות ה' אשר לא תעשינה (בשגגה) ולא ידע ואשם, ויש ללמוד
 28 מהפסוק שאפילו אם החטא הוא בדבר שאיסורו הוא רק לא
 29 תעשינה, והיינו איסור לאו, חייב באשם תלוי.
 30 המשיך ואמר רבא, מאי טעמא דרבנן, החולקים על חכמים דאמרו
 31 לו, דאמרי שאין מביאין אשם תלוי, אלא על ספק דבר שזונו כרת
 32 ושנגתו תפאות. ויפ – ללמוד דבר זה בגיוריה שיה' מצות' למצות'
 33 מהתפאת חלב – חטאת הבאה על שגגת אכילת חלב או שאר מצות
 34 לא תעשה, שגם בחטאת וגם באשם תלוי נאמר 'מצות', ודרשו כן,
 35 מה להלן בחטאת, מביא קרבן רק על דבר שזונו כרת ושנגתו
 36 תפאות, אף כאן באשם תלוי, מתחייב בו רק על דבר שזונו כרת
 37 ושנגתו תפאות.
 38 הגמרא מביאה ברייתא בענין אשם תלוי ואשם ודאי: תנו רבנן
 39 בברייתא, המשה אשמות הבאות על הודאי, מכפרין, אשם תלוי
 40 אין מכפר כפרה גמורה.
 41 מבררת הגמרא: מאי קאמר – מה כוונת התנא בברייתא זו. מבאר
 42 הגמרא: אמר רב יוסף, הכי קאמר, המשה אשמות מכפרין כפרה
 43 גמורה, שאין צריך להביא אחריהם קרבן נוסף, ואילו אשם תלוי אין
 44 מכפר כפרה גמורה, אלא לאחר שיוודע לו שחטא יתחייב להביא
 45 חטאת. וברייתא זו היא דלא כרבי אליעזר דאמרו לו, דאמר, אשם
 46 תלוי בא אף על הנבילה, שאינה אלא איסור לאו, שלדבריו יש
 47 פעמים שאשם תלוי מכפר כפרה גמורה, שאינו מביא קרבן נוסף על
 48 חטא זה, שהרי בנבילה אין חיוב חטאת, ואף אם יודע לו שחטא, לא
 49 יביא חטאת.
 50 רבינא מפרש את הברייתא באופן אחר: רבינא אמר, הכי קתני,
 51 המשה אשמות הן שאין דבר אחר שמכפר את כפרתו, כלומר, שאין
 52 יום הכיפורים מכפר עליהם, דכי מתידע ליה מייתי – שכשיוודע על
 53 שחטא צריך הוא להביא את האשם, אף שכבר עבר עליו יום
 54 הכיפורים. אבל אשם תלוי, יש דבר אחר שמכפר את כפרתו, והוא
 55 יום הכיפורים שמכפר כאשם תלוי, דלכי מתידע לא מייתי – שאם
 56 נודע לו לאחר יום הכיפורים שיש ספק אם חטא קודם יום הכיפורים,
 57 פטור מאשם תלוי. מוכיח זאת רבינא: כדתנן במשנתנו, תיביי
 58 תפאות ואשמות ודאין שעבר עליהן יום הכיפורים, תיביי להביא

פינוי כפוי שבועיים לפני פסח

משהחל מועד חג הפסח להתקרב, התעוררו עבורנו בעיות חדשות. הבית כולו היה מלא חמץ, ולא ניתן היה לעשות דבר בנושא, שהרי כולנו גרנו בו יחד.

מאחר שבעלי הבית היו טטארים אדוקים בדתם, פלטנו לעברם פעם מספר מלים בנושא. אולם הסתבר שנכונותם לקבל את דברינו היתה מועטת ביותר, ובעיקר נמאס עליהם בזבזו של כד מים נוסף מדי יום לנטילת ידיים. הם לא האריכו במחשבות, ובמילים קשות פקדו עלינו לפנות את החדר.

אבוי! מצבנו נעשה בלתי נעים בעליל - ההתרוצצות ברחובות שבועיים לפני פסח לחפש מקום מגורים, ובפרט לנוכח כל החסרונות שהיו במקומות המגורים שם. אינני מתאוה כלל לחזור ולתאר את כל פרטי הדברים.

כדי לקצר, אזכיר רק בקצרה את הפתרון שמצאנו לבסוף: לא הרחק מדירתנו הקודמת התגוררה גויה, חובכת בצע גדולה, ותמורת חמישים רובל לחודש היא מסרה לרשותנו חדר עם כניסה נפרדת, דבר נדיר למדי שם, ולא זו בלבד אלא שהיתה בו רצפת עץ - דבר שהיה אף הוא יקר המציאות. לעומת זאת התברכה אשה זו בילדים פראי אדם, והכל הזהירו אותנו שמגורים בכפיפה אחת אתם לא יהיו אפשריים.

מחוסר ברירה הסכמנו להצעה, ושבוע לפני חג הפסח העמסנו את רכושנו על עגלה, והובלנו אותה אל הדירה החדשה. עשינו זאת בחוסר ברירה, על אף שקשה היה לי מאוד לראות את בעלי מוביל בעצמו (יחד עם גולה נוסף) את העגלה.

בעלת הבית סיפקה לנו שתי מיטות, אך היו מלאות כל כך במקקים, שקיננו בתוך הקרשים, עד שלא ניתן היה לנקות אותן, ומובן מאליו שהיה קשה מאוד גם לישון עליהן. למרות הכל התאמצתי בכל דרך אפשרית להשרות אווירת יום טוב כלשהי.

המשך ביאור למס' כריתות ליום שישי עמ' ב

25 שהשעיר מכפר על זדונות, שנאמר 'והתנדף עליו את כל עונות בני
26 ישראל' (ויקרא טו כא), וְתִנָּחַ אֶת בְּרִייתָא, 'עֲוֹנוֹת' אֵלּוּ זְדוֹנוֹת, וְכֵן הוּא
27 אֲמַר - וְכֵן מְצִינוּ שְׁנֵי שְׁנֵי שְׁנֵי עוֹן עַל מוֹד שְׁנֵי שְׁנֵי (במדבר טו לא)
28 'עֲוֹנָה בָּהּ, וְאֵם כֵּן בְּסוּף הַפְּסוּק שְׁנֵי שְׁנֵי אֵת כָּל פְּשָׁעֵיהֶם לְכָל
29 חַטָּאתָם' (כָּל) לְמָה לִי - מְדוּעַ הוּצַרְךָ הַפְּסוּק לְהוֹכִיר כֵּן שׁוֹב
30 פְּשָׁעִים, אֵלּוּ וְדָאֵי בֵּא הַפְּסוּק לומר שהזדונות שבהם עוסק הפסוק,
31 הם ברוב הזדונות, שאין מביאים עליהם קרבן, כדי שנוכל לְאֶקְשָׁנֵי
32 - לְהַקִּישׁ חַטָּאִים לְפְשָׁעִים, וְלְדַרֵּשׁ כֵּן, מֵה פְּשָׁעִים הֵם אוֹתָם זְדוֹנוֹת
33 דְּלָאוּ בְּנֵי קֶרְבָּן, אֵת חַטָּאִים, רק על אותם דְּלָאוּ בְּנֵי קֶרְבָּן מִכֹּפֶר
34 הַשְּׁעִיר, אֲכָל חַטָּאִים דְּבָנֵי קֶרְבָּן נִינְהוּ, כְּגוֹן חֵיבֵי חַטָּאוֹת וְאֲשֵׁמוֹת,
35 לֹא מִכֹּפֶר, וְלִכֵּן אֵין יוֹם הַכִּיפּוּרִים פּוֹטֵר מִחַטָּאוֹת וְאֲשֵׁמוֹת.
36 שְׁנֵינוּ בְּמִשְׁנָה: חֵיבֵי אֲשָׁמוֹת תְּלוּיִין ב'ו' שֶׁעֶבֶר עֲלֵיהֶם יוֹם הַכִּיפּוּרִים,
37 פְּטוּרִים.
38 מְבַרְרַת הַגְּמָרָא: מְנַחֵנִי מִיָּלִי - מִנֵּן לְמַדְנָה דְּבָרִים אֵלּוּ, שְׁיֹם
39 הַכִּיפּוּרִים מִכֹּפֶר עַל חֵיבֵי אֲשֵׁם תְּלוּי. מְבַאֲרַת הַגְּמָרָא: אֲמַר רַבִּי
40 אֶלְעָזָר, אֲמַר קְרָא - נִאֲמַר בְּפִסּוּק לְגַבֵּי יוֹם הַכִּיפּוּרִים (ויקרא טו ז) 'מִכָּל
41 חַטָּאוֹתֵיכֶם לְפָנַי ה' וְנוּ, תְּטַהֲרוּ' וְדַרְשׁוּ זֹאת כֵּינֵלּוּ נִאֲמַר שְׁיֹם
42 הַכִּיפּוּרִים מִכֹּפֶר עַל אוֹתָם חַטָּאוֹת שֶׁהֵם 'לְפָנַי ה'', וְלִכֵּן עַל חַטָּא
43 שְׁאֵין מִכִּיד בּוֹ אֵלּוּ חַטָּאוֹת, וְאֵילוּ הָאֵדָם עֲצֵמוֹ אֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵם חַטָּא,
44 יוֹם הַכִּיפּוּרִים מִכֹּפֶר, וְחֵיבֵי אֲשֵׁם תְּלוּי, לֹא נוֹדַע לָהֶם שְׁחַטָּאוּ שֶׁהִרִי
45 הֵם בְּפִסּוּק, וְלִכֵּן יוֹם הַכִּיפּוּרִים מִכֹּפֶר עֲלֵיהֶם.
46 אֲמַר רַב תַּחְלִיפָא אַבּוּהִי דְּרַב הוּנָא (בְּרַ תַּחְלִיפָא) מְשַׁמֵּי דְּרַבָּא,
47 קְדָמֵייתָא נְמִי - אֵת הַדִּין הָרֵאשׁוֹן, שְׁחֵיבֵי חַטָּאוֹת וְאֲשֵׁמוֹת וְדָאֵין,
48 אֵין מִתְּכַפֵּר לָהֶם בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים, לֹא תִּיתִי

1 עוד שדרשו את הפסוק כאביי: איתמר נמי, כי אהא - כשבא רבין
2 מארץ ישראל לבבל אמר, רבי יוסי אמר בשם ריש לקיש, נאמר
3 בשעיר המשתלח (ויקרא טו כא) 'והתנדף עליו את כל עונות בני
4 ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם', חטאים דומיא דפשעים,
5 מה פשעים דלאו בני קרבן מכפר עליהם השעיר, אף החטאים,
6 דלאו בני קרבן מכפר עליהם השעיר, אכל חטאים דבני קרבן, לא
7 מכפר השעיר, ולכן אין יום הכיפורים פוטר מחטאות ואשמות.
8 אמר אביי, אנה נמי מהדין קרא אמרי - אף אני למדתי דרשה זו
9 מפסוק זה, וכמו שהתבאר לעיל, ואקשי - והקשה לי רב דימי, ממאי
10 דהני פשעים לאו בני קרבן נינהו, דלמא הני דבני קרבן נינהו,
11 כדתנן במשנה לעיל (טו) שיש ארבעה שמביאין קרבן על הודין
12 בשנגה, וכמו כן יש לומר שאף על חטאים שיש בהם קרבן מכפר יום
13 הכיפורים.
14 הגמרא מביאה תירוץ על קושיית רב דימי: אמר ליה רבין לאביי, כיון
15 שרוב הפשעים לאו בני קרבן - אין מביאים עליהם קרבן, מסתבר
16 שבהם עוסק הפסוק, ובדומה לכך אף החטאים האגמורים בפסוק הם
17 אותם שאין עליהם קרבן.
18 דוחה הגמרא: אמר ליה אביי, מידי 'רוב' בתיב - וכי נאמר בפסוק
19 'רוב', והרי כתוב 'פשעים' סתם, ומשמע שמדובר בכל הפשעים, ואף
20 באותם ארבעה שיש בהם קרבן, וחזרת הקושיא שהפסוק מדבר גם
21 בחטאים שיש בהם קרבן.
22 אביי דרש את הפסוק באופן אחר, שלא יקשה את קושיית רב דימי:
23 אלא אמר אביי, יש ללמוד מייטור לשון הפסוק שמדובר באופן שאין
24 חיוב קרבן, שהרי מרישיה דקרא - מתחילת הפסוק יש ללמוד